కథా నిలయం
1555
శ్రీకాకుళం

నీలి నీడలు

మరోకసారి టెలిగ్రామును చదువుకొని పడక్కుర్చీలో మేను వాల్చాడు డాక్టరు క్రాంతి కుమార్.

అరుణ రఘును తీసుకొని తానిక్కడకు వస్తున్నట్టు పంపిన వర్తమానాన్ని మోసుకొచ్చిన టెలిగ్రామది.

టెలిగ్రాం మోసుకు వచ్చిన సమాచారం కొద్దిదైనా దాన్ని చదివిన క్రాంతి కుమార్ మనసు గత జీవితపు సుదూర ప్రాంతాలకు విసిరివేయబడింది. ఎన్నో సంగతులు - ఎప్పటివో - వద్దన్నకొద్దీ మనసులో ప్రవేశించి 'మేమూ ఒకప్పుడు నీకెంతో సన్నిహితులైన వాళ్ళం. ఆ రోజుల్లో మేము లేకుండా నీవు లేవు. అలాంటివి ఇప్పుడు మేమై మేము వస్తామన్నా వద్దనిపిస్తోందా' అని ప్రశ్నిస్తున్నాయి.

నిజమే. కాని ప్రస్తుత పరిస్థితులు వేరు. కాలం ఎంత మహాత్తరమైందో అంత మధురమైంది కూడాను. ప్రస్తుతానికి

ఏ విధంగానూ ఉపయోగపడని పాత ఆలోచనల్ని మరుగు పరుస్తుంది. అరుణ, రఘు ఒకప్పుడు తనకెంత సన్నిహితులో! వారితో ఎన్ని సంవత్సరాల కాలం ఎంత ఆనందంగా గడచిందో కాని విధి తమని వేరుచేసింది. దిక్కుకొకర్నిగా విసిరి వేసింది. ఆ మార్పును, భౌతికంగా వారి మధ్య ఏర్పడ్డ దూరాన్ని కాలం క్రమేణా; భూతద్దం వస్తువు పరిమాణాన్ని పెంచినట్లుగా పెంచి చివరికి గుర్తుపట్టలేనంతగా మార్చింది. అలా మార్పు రావటం అవసరమైంది కూడాను. కాని ఇప్పుడు అరుణ, రఘు ఇక్కడికి వస్తున్నారంటే ఇక వారిని గురించిన వెనుకటి సంఘటనలు జ్ఞాపకం రాక మానాయా? తను వాటిని గురించి ఆలోచించటం మానగలడా?.

పది సంవత్సరాల తర్వాత నిన్నగాక మొన్న అరుణ ఒక్కర్తే స్టేషన్లో కనిపిస్తే ఎంత ఆశ్చర్యపోయాడో! ఇప్పుడు అరుణ రఘును నేరుగా తనవద్దకే తీసుకు వస్తోందని తెలుసుకున్నా క్రాంతి కుమార్ అంతకు రెట్టింపుగా ఆశ్చర్యపోయాడు. ఇలా తీసుకు వస్తానని మొన్న అరుణ మాట మాత్రమైనా అనలేదు.

మొన్న సాయంత్రం...

అరుణ స్టేషన్లో కనిపించింది. ఎంతో మారిపోయింది. నలుగురు బిడ్డల తల్లి. భర్తకు అనంతపురంలో ఉద్యోగం ఇంజనీరు. ఫస్టుక్లాసులో ప్రయాణం చేస్తున్న అరుణ ఏదో పనిమీద ప్లాట్ ఫారంమీద తిరుగుతున్న క్రాంతికుమార్ను గుర్తుపట్టి పిల్చింది. ఆమె పిల్చింది తన్ను కాదేమో నను

కున్నాడు క్రాంతికుమార్ మొదట్లో. కాని ఆమె పేరుపెట్టి మళ్ళీ పిలవటంతో దగ్గరకు వెళ్ళాడు. అరుణ! ఎప్పటి అరుణ !! కాని ఈ అరుణ వేరు. ఈ అరుణ కళ్ళల్లో వింత వెలుగు గాని, చిలిపి చూపులు గాని, మాటల్లో చమత్కారం గాని మచ్చుకైనా కన్పడవు. మనిషికి తగ్గట్టు నిగూఢమైన చూపులు. తూచి వాడినట్లుండే బరువైన మాటల్లో హుందాతనాన్ని చాటుతోందిప్పుడు. 'ఔను మరి. ఇంజనీరుగారి భార్య!' అనుకున్నాడు క్రాంతికుమార్.

మాటా మంతీ లేకుండా నిల్చుని ఆలోచనా వీచికల్ని స్రోవు చేసుకుంటున్న క్రాంతికుమార్‌ను చూచి 'అవునవున్లే, మేమెక్కడ గుర్తుంటాము, ఫారిన్ రిటర్న్డ్ డాక్టరుగారికి' అంది అరుణ.

అరుణ ఏ ఉద్దేశ్యంతో అన్నదో గాని ఆ మాటలు క్రాంతికుమార్‌కు బాధకలిగించాయి. తను ఏమీ మాట్లాడకుండా ఉండటాన్నే అరుణ అలా అన్నదనుకుని 'కులాసాయేనా' అనగలిగాడు.

అరుణ అదోలా నవ్వింది. అది నవ్వో, నిట్టూర్పో అర్థం కాలేదు క్రాంతికుమార్‌కు.

తర్వాత సంభాషణ అనేక విషయాలపై దొర్లింది. అరుణ తన భర్తను గురించి, పిల్లల్ని గురించి, భర్త ఉద్యోగాన్ని గురించి చెప్పింది. ఆ మాటల్ని ఎంతో శ్రద్ధగా విన్నాడు క్రాంతికుమార్. విన్న మీదట అనిపించినదేమంటే 'అరుణ అదృష్టవంతురాలే, పెద్ద హోదాలో ఉన్న భర్త,

ఆశిముత్యాల్లాంటి పిల్లలు. 'సంసారం సుఖంగా సాగిపోవటానికి అంతకంటే కావలసిందేముంది?' అని అదే మాట పైకి అనేశాడు కూడా.

అరుణ కొన్ని క్షణాలు మౌనంగా వుండి, "ఔను, నే నెంతో సుఖంగా ఉన్నాను. నాకేం తక్కువ దిగులు, చింత తీరని కోరిక అంటూ లేనేలేవు." అంది ఎటో చూస్తూ క్రాంతికుమార్ నివ్వెరపోయాడు. ఆ మాటలు అంటున్న అరుణ వెఖరి సహజంగా కన్పించలేదు అందులో వ్యంగ్య మేమైనా ఉందా? అరుణ జీవితం నిజంగా సుఖప్రదం కాలేదా? అనిపించింది. కాని ఆ విషయమై ఏమని అడుగుతాడు? అందుకని విషయం మారుస్తూ 'రఘు ఎక్కడ ఉంటున్నాడు? కులాసానా' అన్నాడు.

అరుణ నిట్టూరుస్తూ 'అన్నయ్య విషయం ఏమని చెప్పాలో అర్థం కావటంలేదు...నే చెప్పగల విషయం ఒక్కటే. అన్నయ్య కడుపులో కేన్సర్ చాలా ప్రమాదంగా ఉందని వైరొచ్చింది. అందుకే వెళ్తున్నాను' అంది. క్రాంతికుమార్ దిగ్భ్రమ చెందాడు. ఏమీ మాట్లాడలేక పోయాడు. ఎప్పుడూ 'రోబస్టు'గా కనిపించే రఘుకు ఈ వయసులో కేన్సరేమిటి అనుకున్నాడు. ఇంతలో గార్డు విజిలు వేసి పచ్చజండాను విదిలించాడు. అరుణ వెళ్ళిపోయింది.

క్రాంతికుమార్ లేచి, సిగరెట్ ముట్టించి గట్టిగా పొగపీల్చి వదిలాడు. పొగ సుళ్లు తిరుగుతూ పై పైకి లేచి

వెళ్తోంది. చిన్నప్పుడు జీవిత మంటే 'గులాబిలు పరచిన బాట'లా అనిపించేది. కాని రాను రాను తన అభిప్రాయాన్ని తప్పనిసరిగా మార్చుకోవలసి వచ్చింది క్రాంతి కుమార్‌కు. ఎన్నెన్నో ఊహాసౌధాలు నిర్మించుకున్నాడు. కాని అన్నీ వమ్మయినై ఒకటి తప్ప. అది తను ఫారిన్ రిటర్న్డ డాక్టరు కావాలనే కోరిక.

అమ్మ అంటూండేది. 'నీవు తప్పకుండా డాక్టరు వౌతావురా' అని కాని పరిస్థితుల్ని చూస్తుంటే తనకు భయం వేసేది. మెడిసిన్ చదవటం మాటల్తో అయ్యేపని గాదు. వేలకు వేలు డబ్బును వెదజల్లాలి. అంత డబ్బు ఎక్కడినుంచి వస్తుంది! అమ్మ అతి కష్టంమీద కుటుంబాన్ని వెళ్ళదీస్తూ తనను చదివిస్తోంది. అంతా పోగా మిగిలిన ఒక ఎకరం పొలం రమ పెళ్ళి ఖర్చులకీ, కట్నం కానుకలకు గాను మిగిల్చింది.

రమ యస్సెల్సీ ప్యాసయింది. మామూలుగా పాసవటం గాకుండా స్కూలుకంతకూ ఫస్టుగా; వచ్చింది. కాని ఏమిటి ప్రయోజనం ? కాలేజీకి పంపే అవకాశం ఏమాత్రమూ కన్పించలేదు. ఒక్కగాను ఒక్క చెల్లెల్ని ఇంకా చదివించాలనే అనుకున్నాడు క్రాంతికుమార్. తమ ఆర్థిక స్థితిగతులు అతనికి తెలియకపోలేదు. అయితే చదువు మీద వుండే ఆసక్తి, చెల్లెలిమీది ప్రేమ అలా అనిపించాయి అతనికి.

'అయినా, ఆడపిల్లలకు అంతకంటే చదువు ఎందుకురా క్రాంతీ! ఇంతవరకూ చదివింది చాలు. ఇక పనీ పాటల్లో నేర్పు, వంటావార్పుల్లో చాకచక్యమూ, కుటుంబ

నిర్వాహణలోని మెళకువలు తెలుసుకుంటే చాలు, తన జీవితాన్ని, తన భర్త జీవితాన్ని నందనవనం చేసుకోవటానికి' అనేది రమ.

'అయితే అరుణ ఎందుకు చదువుతున్నట్టు' అనే వాడు క్రాంతికుమార్.

అరుణ, రమ సహాధ్యాయులు. వారిద్దరిదీ గాఢమైన స్నేహం. ఎప్పుడూ కలిసి తిరిగేవారు. ఒకళ్ళింటికి మరొకరు వెళ్తూ తరచు ఒకే చోట కాలం గడుపుతుండేవారు. ఏ పని చేయాలనుకున్నా ఇద్దరూ కలసి చేసేవాళ్ళు. అందువల్లనే స్కూల్లో వారిద్దర్నీ 'ద్వయం' అనేవారు. విశేషమేమంటే ఇద్దరూ తెలివైనవాళ్ళే. సమవుజ్జీలు. అందంలో ఎవరిది పైచేయి అని చూచిన వాళ్ళంతా తర్జన భర్జనలు చేసుకునే వారు. దాదాపు ఒకే ఈడు. అయితే ఎవరికైనా ఎక్కడో ఏదో లోపం ఉంటుందన్నట్లు వారి స్నేహంలో ఇతరులకు కన్పించేది మాత్రం ఒకే ఒక లోపం. అదే వారిద్దరి అంతస్థుల మధ్య వున్న తేడా.

'అరుణకేం నాయనా, లక్షాధికారి పుత్రిక. అవసరమున్నా, లేకపోయినా చదువుకోటానికి కావలసినంత అవకాశం ఉంది. స్తోమత ఉంది. మనకది లేదు. అయినా మగవాడివైనందుకు నీకు చదువు అవసరం. ఎన్ని కష్టాలొచ్చినా విఘ్నం రానీకుండా చదువు సాగించాలి. నీ కోర్సు పూర్తి అయింతర్వాత మంచి సంబంధం చూసి రమకి వివాహం చేస్తే—దానికి పది బియ్యేలు చెప్పించినంత, నా కంతకంటే

కావలసిందేముంది' అనేది అమ్మ. మరి, రమ మాతృవాక్య పరిపాలకురాలు.

రమ విషయం తల్చుకుంటే క్రాంతికుమార్‌కు రంపపు కోతలాంటి బాధ కలుగుతుంది. ఆమె భర్త బాగా చదువు కున్నవాడు. సంస్కారమున్నవాడు. బాగా సంపాదిస్తున్న వాడూను. అయితే ఏం? ఏ వ్యక్తికైతే మొట్ట మొదటగా మనసు ఇస్తుందో ఆ వ్యక్తి తన భర్త కానప్పుడు మగువ పొందే మనఃక్లేశాన్ని మించిన నరకం లేనేలేదంటారు. కాని స్త్రీ సహనశీలి. బడబానలాన్ని కూడ ఏమాత్రం బాధ కలుగకుండా తన కోమల హృదయంలో దాచుకునే శక్తి ఒక్క స్త్రీకే ఉంది. కాగా, రమ మరోమెట్టుపైనే ఉందని చెప్పాలి. గతాన్ని మర్చిపోయినా జీవితాన్ని ఉన్నంతలో సుఖమయం చేసి తన కుటుంబాన్ని తీర్చి దిద్దుకుంటోంది.

'కాని పురుషుని విషయం వేరు. ముఖ్యంగా నా విషయం' అనుకున్నాడు క్రాంతికుమార్.

అతనిలో బలహీనత గతాన్ని మర్చిపోయి క్రొత్త పరిస్థితుల కనుగుణంగా తనను తాను మల్చుకోలేక పోవటం. 'అసలు ఈ రెండు కుటుంబాల మధ్య స్నేహం ఎందుకు మొలకెత్తాలి? మొలకెత్తినా ఇలాంటి విషాద పరిణామా లకు ఎందుకు దారి తీయాలి?' అనిపించింది క్రాంతి కుమార్‌కు. అతని ఆలోచనలు అతన్ని ఒక వేసవి సెలవు లలో జరిగిన సంఘటనల వైపు లాక్కుపోయాయి.

* * *

ఆ రోజు......

'రమా, రమా' అని ఆదుర్దాగా పిల్చాడు క్రాంతి కుమార్. రమ తన గదిలోనుండి హాల్లోకొచ్చింది.

'ఏమిటన్నయ్యా'

'రేపు నీ పుట్టిన రోజు గదూ?'

'అవునన్నయ్యా'

'అవునన్నయ్యా ఏమిటె, చెప్పవేం? ఫ్రెండ్సెవర్నీ పిలవకర్లే' తానుగా ఏ విషయాన్నీ బయట పెట్టదు రమ.

'లేదన్నయ్యా' మన అరుణను, వాళ్ళ అన్నగార్ని మాత్రమే పిల్చాను. పెద్ద ఆర్భాటమేమీ చేయదల్చుకో లేదు' అంది తలవంచుకుని.

'అలాగా, వెరీగుడ్' అని పత్రిక చదవటంలో లీనమై పోయాడు క్రాంతికుమార్. కాని హఠాత్తుగా అతనికేదో స్ఫురించింది. 'అరుణ, వాళ్ళ అన్నగార్ని' అంది రమ. ఆ మాట రమ నోటంట కొత్తగా ధ్వనించింది. ఎప్పుడూ 'రఘురాం' అనే రమ ఈ రోజు పేరును ఉచ్చరించ లేదెందుకనో.

క్రాంతికుమార్‌కు నవ్వు వచ్చింది. తన మనసెప్పుడూ ఎక్స్‌రేలా పని చేస్తుంటుంది. ఏమీ లేని విషయంలో కూడా ఏదో అంతరార్థం దాగి ఉందని అనుమానించి పరిశోధించే మనస్తత్వం. రమ ఏమన్నా రఘును ప్రేమిస్తోందా?

రమ, అరుణల స్నేహం హైస్కూలు చదువుతో అంతమవకుండా తర్వాతకూడా దినదినాభివృద్ధి పొందింది.

వారి వలన ఆ రెండు కుటుంబాలకు రాకపోకలు ఏర్పడినై. అరుణ తరచుగా రమకోసం వస్తుండేది. క్రాంతికుమార్ వద్ద కూడ క్రమేపీ అరుణకు చనువు, స్నేహం ఏర్పడినై. 'అలాగే రమకు, రఘుకు గూడ స్నేహం ఉందేమో? వారిద్దరికీ వివాహం చేస్తే!' అనుకున్నాడు క్రాంతికుమార్. వెంటనే అమ్మదగ్గరకు వెళ్ళి ఆ విషయం ప్రస్తావించాడు.

'అవున్రా క్రాంతి! నాకూ అనిపిస్తోంది. రమకు కూడా ఆ అభిప్రాయమున్నట్లు నే నిటీవల గమనించాను. కాని వాళ్ళతో వియ్యం అందని పండేమో' అన్నది అమ్మ.

నిజమే. అందచందాలలోనూ, చదువు సంధ్యల్లోనూ సరితూగవచ్చేమో గాని వాళ్ళ అంతస్థుతో సరితూగలేమేమో నని పించిం దతనికి. అయినా రఘు అభిప్రాయం ఎలావుందో తెలుసుకోవాలనిపించింది.

ఆ మర్నాడు రఘు, అరుణ వచ్చారు — రమ బర్త్ డే పార్టీకి. బర్త్ డే గిఫ్టుగా రమకు ఒక 'రింగు' ప్రెజెంటు చేశాడు రఘు. ఫలహారాలు కాఫీలు అయింతర్వాత 'ఏదైనా పిక్చరుకు వెళ్దామా రఘూ!' అన్నాడు క్రాంతికుమార్. „ఓ యస్. తప్పకుండా. అరూ! తన బర్త్ డే పార్టీతో పాటు సినిమా పార్టీకూడా ఇప్పించు మీ రమ చేత.' అన్నాడు రఘు. సినిమాకు నలుగురూ కలిసి వెళ్తే బావుంటుందనే ఉద్దేశ్యాన్ని వ్యక్తపరుస్తూ. అరుణ రమవేపు చూసింది. 'ఏమంటావ్' అన్నట్లు. రమ కళ్ళతోనే తన అంగీకారాన్ని తెల్పింది.

రమ, అరుణ రిక్షాలో కూర్చున్నారు. రఘు, క్రాంతి కుమార్ మరో రిక్షాలో ఎక్కారు. ఒకదాని తర్వాత మరో కటి రెండు రిక్షాలూ పరుగులు తీస్తున్నై. వాటిని మించిన వేగంతో క్రాంతికుమార్ మనసులోని ఆలోచనలు పయ నిస్తున్నై. 'ఇదే సమయం. రఘుతో రమ విషయం ప్రస్తా వించాలి' అనుకున్నాడు క్రాంతికుమార్. సంభాషణ ఎలా మొదలెట్టాలో ముందుగా మనసులో మననం చేసుకుని గొంతు సవరించుకున్నాడు క్రాంతికుమార్. ఇంతలో,

'మిష్టర్ క్రాంతికుమార్! నేనొక ముఖ్య విషయాన్ని మాట్లాడాలనుకుంటున్నాను' అన్నాడు రఘు.

క్రాంతికుమార్ ఆశ్చర్యపోయాడు. రఘు మాట్లాడా లనుకునే ముఖ్య విషయం ఏమిటా అని ఆలోచించాడు. బహుశా రమను వివాహం చేసుకుంటానని చెప్తాడేమో అనుకున్నాడు. 'ఏమిటది ?, అన్నాడు.

రఘు కొన్ని నిముషాలు మౌనంగా వుండి 'నీకు తెలుసుగా, రమ, అరుణల స్నేహం మూలంగా మన మిరు వురమూ స్నేహితులమయ్యాము. మన మిరువురమే ఏమిటి మన రెండు కుటుంబాలూ చేరువయ్యాయి. కాని, వచ్చే సంవత్సరంతో నీ మెడిసిన్ అయిపోతుంది, నా ఇంజనీరింగ్ పూర్తవుతుంది. తర్వాత ఇద్దరికీ ఎక్కడో ఉద్యోగాలవుతవి. మన స్నేహం మరుగు పడటానికి అవకాశం ఉంటుంది. అలా కాకుండా మన రెండు కుటుంబాలకు ఒక బాంధవ్యమంటూ ఉంటే...... ' అన్నాడు.

'అవును, బాగానే ఉంటుంది.' అన్నాడు క్రాంతి కుమార్. రఘు చెప్పబోయే విషయానికి అనుకూల వాతావరణాన్ని ఏర్పరచాలనే ఉద్దేశ్యంతో రఘు అన్నాడు:

'నాకు తెలుసు నీవు నాతో ఏకీభవిస్తావని... బహుశా నీ కీ విషయం తెలిసే వుంటుంది. మా అరుణ నిన్ను ప్రేమిస్తోందని."

క్రాంతికుమార్ ఆశ్చర్యపోయాడు. ఏం మాట్లాడాలో తోచలేదు. తన చెల్లెలి విషయం తను ప్రస్తావించ దల్చుకుంటే రఘు కూడా తన చెల్లెలి విషయం ప్రస్తావించాడు. అరుణ తనను ప్రేమిస్తోందా? అరుణను తను ప్రేమిస్తున్నమాట వాస్తవమే. కాని అరుణ కూడ తనని ప్రేమిస్తోందని తను గమనించలేకపోయాడు ... చివరకు క్రాంతి కుమార్ అన్నాడు:

'నిజమే రఘూ! కాని నా విషయంలో కంటే ముందు నేను రమ వివాహం విషయం ఆలోచించాలి.'

'నీకభ్యంతరం లేకపోతే రమను నేను వివాహం చేసుకుంటాను' అన్నాడు రఘు మెల్లిగా.

క్రాంతికుమార్ ఆనందంతో ఉక్కిరిబిక్కిరై 'రఘూ' అంటూ మిత్రుని కౌగలించుకున్నాడు...

ముందు రిక్షాలో వెళ్తున్న అరుణ, రమ వెనక్కు చూసి కిల కిల మన్నారు. రిక్షా గంటలు గణ గణ మన్నవి.

క్రాంతికుమార్ ఈ విషయం అమ్మకి, చెల్లెలికి చెప్పాడు. ఇంత త్వరలో సంబంధాలు కుదురుతాయని కలలో

కూడ అనుకోని అమ్మకు విరబూచిన మల్లె పందిరిలా అవటంతో రమకు ఆ రాత్రి నిద్రే పట్టలేదు.

ఆ మర్నాడు క్రాంతికుమార్ తన గదిలో కూర్చుని చదువుకుంటున్నాడు. అరుణ వస్తూనే 'రమా!' అని పిల్చింది. గట్టిగా వంటింట్లో పని చేసుకుంటున్న రమ గబ గబా వచ్చింది.

'నీ వింత మోసం చేస్తావని నే కల్లో కూడ అనుకోలేదు' అరుణ అంది సీరియస్‌గా. రమ నిర్విణ్ణురాలైంది. తనమీద వచ్చిన అభియోగం ఏమిటో అర్థం కాలేదు రమకు. తన స్నేహితురాలు అరుణ, తనమీద ఏదో 'అభాండం వేస్తోందేమి చెప్మా' అని ఆశ్చర్యపోయింది.

అరుణ మళ్ళీ అంది: 'నీ వింత పని చేస్తావని ముందుగా తెలుస్తే నేనేం చేసేదాన్నో తెలుసా?'

ఇంతలో అమ్మ వచ్చింది: 'ఏమిటి అరుణా, ఏం చేసిందేమిటి రమ' అంటూ.

'ఏం చేసిందేమిటి? పచ్చి దొంగనండీ'

రమకు రోషం వచ్చింది. 'అరుణా మాటలు తిన్నగా రానీ, నేనేం దొంగతనం చేయలా' అంది.

'చెయ్యలేదూ, మా అన్నయ్య మనసు దొంగిలించ లేదూ'!

ముగ్గురూ ఒక్కసారిగా నవ్వారు. మబ్బులు విడిచిన చంద్రబింబలా భాసించింది రమ ముఖం. రమ అంది:

'నీవేం నంగనాచివా, మెత్తగా కన్పిస్తున్నాడు గదా అని మా అన్నయ్యను నీ వలలో వేసుకున్నావుగా!' మళ్ళీ

ముగ్గురూ నోటి నిండుగా నవ్వుకున్నారు. 'బాగుంది ముగ్గురు ముగ్గురే తోడు దొంగలు' అమ్మ వ్యాఖ్యానించింది. ఈ మాట వింటున్న క్రాంతికుమార్ కూడా ముసి ముసి నవ్వులు నవ్వుకున్నాడు.

మళ్ళీ వచ్చే సెలవులకు క్రాంతికుమార్ ఇంటికి వచ్చేసరికి ఒక ఘోరమైన దృశ్యం అతని కంట బడింది. అతని నోట మాట రాలేదు. అచేతనుడై నిల్చుండిపోయాడు. తాసిన్నాళ్ళుగా ఊహించుకున్న విషయాలు, ఆశించిన ప్రయోజనాలు ఒక్కొక్కటిగా మాసిపోతున్నట్లనిపించింది. 'అమ్మా' అన్నాడు. 'అమ్మా, ఏమిటమ్మా ఈ ఘోరం.'

అమ్మ ఏం జవాబు చెప్తుంది? 'మనల్ని వెంటాడుతున్న దురదృష్టం నాయనా' అంది పైట చెంగుతో కళ్ళొత్తుకుంటూ.

'నాకు తెలియపర్చ లేదేమమ్మా'.

'తెలియజేయవలసిందే బాబూ' కాని, నీకు పరీక్షలు జరుగుతున్నాయికదా, నీ పరీక్షలకు ఆటంకం ఎక్కడ ఏర్పడుతుందో నని, రమే వద్దంది. ఎప్పటిలాగా పంపు వద్ద నుండి నీళ్లు పట్టుకొస్తోంది. గడపలో చీర కాలి వ్రేళ్ళకు తగిలి పడింది. వెంటనే హాస్పిటలుకు తీసుకవెళ్ళి కట్టు కట్టించాను.' అంది అమ్మ. మంచంలో కూర్చుని అరచేతులతో ముఖాన్ని కప్పుకొని ఏడుస్తున్న రమ వద్దకు నడిచాడు క్రాంతికుమార్.

రమ కాలికి ఏర్పడ్డ గాయం మానినా గాయం ఏర్ప రచిన గుర్తు మాత్రం అలాగే నిల్చిపోయింది. ఫలితంగా రమ సరిగా నడవలేదు. నడకలో కుంటితనం కొట్టవచ్చినట్లు కన్పడుతుంది.

వేసవి బరువుగా వెళ్ళిపోయింది. వేసవి శలవుల్లో ఏ ఒకటి రెండు సార్లో రఘూ, క్రాంతికుమార్ కలుసు కున్నారు. రఘు ముభావంగా ఉండేవాడు. ఇదివరకులాగా మాట్లాడటం లేదు. అందుకు గల కారణాన్ని వూహించలేక పోయాడు క్రాంతికుమార్. అరుణ మాత్రం రమ కోసం వచ్చి పోతూనే ఉంది. రమకు కలిగిన ప్రమాదం అది తన జ్ఞాపక చిహ్నంగా నిలిపి పోయిన అవిటిదనం, అరుణకు తీరని అఘాతంలా పరిణమించింది. అరుణ తన దుఃఖాన్ని పైకి తెలిపితే రమ మరీ బెంబేలు పడుతుందని, లోలోపలే అణచు కుంటూ రమకు ధైర్య వచనాన్ని చెప్పేది. పైకి వెలిబుచ్చ లేక లోపల ఇముడ్చుకోలేక అరుణ పడే బాధని క్రాంతి కుమార్ గమనించకపోలేదు.

కాని, ఒక్క విషయాన్ని మాత్రం విస్మరించాడు క్రాంతికుమార్. అమ్మ చెప్పేవరకూ అతనికా సంగతే స్ఫురించలేదు. అమ్మ చెప్పిన తర్వాత ఆ విషయమై ఆలో చించగా ఎందుకో భయం వేసింది. అంతలోనే తనకు తాను ధైర్యం చెప్పుకున్నాడు. 'రఘు అలాంటివాడు గాదు. రమను వివాహం చేసుకుంటానంటూ తానుగా ముందుకు వచ్చిన వ్యక్తి ఇప్పుడు రమ దురదృష్టవశాత్తు ప్రమాదానికి

లోనయినంత మాత్రం చేత ఆమెను వివాహ మాడటానికి విముఖుడౌతాడా? రమకు ఏం లోటు అని? నడకలో కొంచెం అవుడు. అదైనా శ్రద్ధగా గమనిస్తే గాని కనుపించదు— అని. ఏమైనా రఘుతో ఒకసారి మాట్లాడాలనుకున్నాడు.

ఆ సాయంత్రం అనుకోకుండా పార్కులో కలిసాడు రఘు. ఆ మాటా ఈ మాటా మాట్లాడిన తర్వాత 'రఘూ! మనిద్దరికి స్టడీస్ అయిపోయాయి. ముహూర్తాలు పెట్టించమంటోంది మా అమ్మ' అన్నాడు నవ్వుతూ.

'మనిద్దరికీనా' అన్నాడు రఘు, నవ్వును తెచ్చి పెట్టుకుంటూ.

క్రాంతికుమార్‌కు గూడా నవ్వు వచ్చింది తన సంభాషణ ధోరణికి.

'అది కాదోయ్. అమ్మ రెండు పెళ్ళిళ్లూ ఒకేసారి జరగాలంటుంది. కాని నాకేమో లోగడ నీతో చెప్పినట్లు ముందు మీ వివాహం అయిన తర్వాత...

'లోగడ జరిగిన విషయాలు మర్చిపోవటం మంచిదేమో కుమార్!' అన్నాడు రఘు ఎటో చూస్తూ.

రాకూడదు, రాదు అనుకున్న మాట రఘు నోటంట రానే వచ్చింది. క్రాంతికుమార్ గుండెల్లో రాయి పడింది. కొంతసేపటివరకు తేరుకోలేక పోయాడు. చివరికెలాగైతేనేం 'అదేమిటి రఘూ' అనగల్గాడు.

రఘు అదోలా నవ్వాడు. 'కుమార్! లోగడ రమను వివాహం చేసుకుంటానని నే నన్న మాట నిజమే, కాని, అప్పటి పరిస్థితులు వేరు. ఇప్పటి పరిస్థితులు వేరు. ఎంతైనా మనం మానవ మాత్రులం. చూస్తూ, చూస్తూ జీవితాన్ని దుఃఖభాజనం చేసుకోగలమా? రమను చూస్తుంటే నాకూ జాలి కలుగుతుంది. కాని ఇది ఒక జీవిత సమస్య. మంచిచెడ్డలన్నీ చూచుకుని మరీ అడుగు ముందుకు వేయవలసిన ఘట్టం. దయ, జాలి, స్నేహము మొదలైన భావాలకు తావు లేదు. ఎవరి సంగతు లెలా వున్నా నేను రమను చేసుకోలేను. మీ అందరికీ కష్టం కలిగిస్తే క్షంతవ్యుడ్ని' అన్నాడు. క్రాంతి కుమార్ ఇక అక్కడ ఉండలేకపోయేడు.

అంతే. మళ్లీ రఘును చూడటం తటస్థించలేదు. కొద్ది రోజులలో రిజల్ట్సు వచ్చాయి. క్రాంతి యూనివర్సిటీ కంతకూ ఫస్టున వచ్చాడు. కాని అతనికి కలుగవలసిన ఉత్సాహం కలుగలేదు. రమ వివాహం విషయం ఒక సమస్యగా తయారై తన కళ్ళముందు మాట మాటికీ ప్రత్యక్షమౌతుంది. రఘు అన్న మాటల్లో నిజం లేకపోలేదు. చూస్తూ చూస్తూ కుంటి దాన్ని ఎవరు చేసుకుంటారు.? మరి రమకు పెళ్ళెలా అవుతుంది? అనిపించేది. నిలువునా నీరు కారి పోయేవాడు. ఆ ఆలోచనలు అతనిని కొన్నాళ్ళ పాటు ఎటన్నా పారిపోదామన్నంతగా బాధించాయి.

విశాఖపట్టణం వెళ్ళి ప్రొఫెసర్లకు ఓ మారు కన్పించి వస్తానంటూ బయలుదేరిన క్రాంతికుమార్‌కు అప్పుడే పోస్టుమాన్ యిచ్చి వెళ్ళిన కవర్లు రెంటిని అందించింది రమ.

ఆతృతగా ఒక కవరు చింపాడు క్రాంతికుమార్. అందులోని ఉత్తరాన్ని గబగబా చదివి 'రమా!' అంటూ చెల్లెల్ని కౌగలించుకొని ఆమె తలను ఆప్యాయంగా ముద్దుపెట్టుకున్నాడు. విషయమేమిటో అర్థంకాని రమ, ఉక్కిరిబిక్కిరి అయిపోయింది. "ఏమిట్రా క్రాంతి?" అని అడిగింది అమ్మ మెరిసే కళ్ళతో.

"పై చదువులకు ఫారిన్ పంపటానికి యూనివర్శిటీ వాళ్ళు నన్ను రికమెండు చేశారుటమ్మా. ప్రొఫెసరు వ్రాశారు." అన్నాడు క్రాంతికుమార్, రెండవ కవర్ని చింపుతూ. అది యూనివర్శిటీలో ఒక రీడరు వ్రాసింది. పాసైనందుకు, ఫారిన్ వెళ్ళబోతున్నందుకు తన అభినందనల్ని తెల్పుతూ వ్రాశాడు.

కాని క్రాంతికుమారుకు ఉన్నట్టుండి ఒకటే దిగులు పట్టుకుంది. ఫారిన్ వెళ్ళటానికి ఎలా లేదన్నా ఐదువేల రూపాయలు కావాలి. తను ఎక్కడనుండి తేగలడు? ఉన్న ఎకరం పొలం అమ్మితే, రమ వివాహం ఎలా జరుగుతుంది? రమకు నడకలో అవిటితనం పోనంత కాలం తనకు మన శ్శాంతి లేదు. తన వైద్య విజ్ఞానాన్నంతా ఉపయోగించి ఆమె నడకలోని లోపాన్ని తొలగించలేడా? ఆమె భావిజీవితానికి ప్రతిబంధకంగా కనిపించే ఆ లోపాన్ని ఏవిధంగానైనా పోగొట్టాలి—అనుకున్నాడు.

రమ అంది "అన్నయ్యా, నా కాలికి, నా వివాహానికీ, నీ చదువుకు ముడిపెట్టకు. పొలం అమ్మి నీ చదువును

పూర్తిచేసుకుని రా. అప్పుడు నా కాలు బాగుచేయటానికి అవకాశం ఉంటుంది. నా వివాహం కూడా అప్పుడే."

రమ చెప్పిందాంట్లో ఎంతో నిజం ఉందనిపించింది. ఆ ప్రకారం చేయటానికే నిశ్చయించుకున్నాడు.

ఉన్నట్టుండి సీతాపతిగారు వచ్చారు క్రాంతికుమార్ వద్దకు. "ఏమోయ్, ఫారిన్ వెళ్తున్నావటగా! చాల సంతోషం. ఫారిన్ వెళ్ళే అవకాశం దొరకటమే చాలా కష్టం. అలాంటిది యూనివర్సిటీవారే నిన్ను కావాలని పంపుతున్నారంటే అంతకంటే కావలసిందేముంటుంది?" అన్నారు.

"మా బోటివారికి అవకాశాలుండి మాత్రం ఏం ప్రయోజనంలెండి. అన్నిటికంటే ముఖ్యం ఆర్థిక స్తోమత ఉండాలిగా" అన్నాడు క్రాంతికుమార్.

సీతాపతిగారు వింతగా చూసి అన్నారు: "అంటే? కొంపదీసి వచ్చిన అవకాశాన్ని వదులుకోటం లేదుగదా!"

"ఆపనే చేద్దామనుకుంటున్నాను........"

"కుమార్! నీకు చెప్పగలిగినంతటివాడ్ని కాదుగాని ఒక్క మాట. ఇప్పుడు డబ్బులేదని నీవు ఫారిన్ వెళ్ళటం మానేస్తానంటున్నావు, అవునా? కాని ఈ అవకాశం నీవు ప్రాక్టీసుపెట్టి డబ్బు గడించిం తర్వాత కావాలంటే వస్తుందా? నీ విలాంటిదేదో తలపెట్టావనే అనుమానంతో నేనిటు వచ్చాను."

సీతాపతిగారు రావటంలో ఏదో అభ్యంతర ముండి ఉంటుందని ఊహించిన క్రాంతికుమార్ అనుమానం నిజమే

అయింది. ఆశ్చర్యంగా .ప్రశ్నార్థకంగా సీతాపతిగారి వైపు చూశాడు.

"నీ కభ్యంతరం లేకపోతే నీకు కావలసిన డబ్బు నేను అడ్వాన్సు చేస్తాను."

సీతాపతిగారి మనసులోని ఆలోచన ఇదన్నమాట! ఈ ఆలోచనకు మూలం అరుణ వివాహమూ? నా అల్లుడు ఫారిన్ రిటర్న్డు డాక్టరు అని సగర్వంగా చెప్పుకోవాలని గాబోలు! క్రాంతికుమార్‌కు అహం అడ్డు వచ్చింది.

"క్షమించండి సీతాపతిగారూ! నేనింతవరకు ఒకరి సహాయాన్ని అర్థించలేదు. ఇప్పుడు అర్థించటం లేదు. అయాచితంగానే సహాయం చేస్తామంటున్న మీ ఉదారబుద్ధికి కృతజ్ఞుడ్ని. కాని మీ సహాయాన్ని కాదంటున్నందుకు మన్నించండి" అన్నాడు.

సీతాపతిగారు కొన్ని క్షణాలు మౌనంగా వుండి "దాందేముందిలే కుమార్! కాని కష్టాల్లో కూడ దిగజారని నీ మనస్థయిర్యానికి, నీ ఉన్నత భావాలకు నా అభినందనలు' అన్నారు.

"మీరు మరో విధంగా భావించకండి"

"నేనలాంటి వాడ్ని కాను కుమార్! పోనీ ఒక విషయం చెప్తావా? అదీ మీ వివాహవిషయం. మళ్ళీనీవురావడం మూడు సంవత్సరాలకు గదా! మరి వివాహం ఇప్పుడే జరిపితే మంచిదని మా ఉద్దేశ్యం. మీ అమ్మగారేమంటుంది?"

రఘూ కూడా యింతే. చెప్పదల్చుకున్న విషయాన్ని నిర్మొహమాటంగా చెప్పేశాడు సీతాపతిగారుకూడ అడగ

వలసింది నిర్మొహమాటంగా అడిగేశారు. ఎదుటివారి ఇష్టా యిష్టాలు, కష్టసుఖాలు పరిస్థితులు ఇవేమీ గమనించలేని ఒక జాతి ఉంది. ఆ జాతికి చెందినవారు సీతాపతిగారు, రఘు —అనుకున్నాడు క్రాంతికుమార్.

"వివాహం విషయం ఇప్పుడేం తలపెట్టటంలేదు సీతా పతిగారూ! నా చదువు పూర్తయితే కాని మా కుటుంబం కుదుటపడదు. మా కుటుంబం కుదుటపడితేనే మా రమ వివాహం చేయగలిగేది. ఆ తర్వాతనే నావివాహం. అంతవరకూ నేనేమీ మాట్లాడలేను" క్రాంతికుమార్ మాటలకు ఏమను కున్నారో ఏమో సీతాపతిగారు 'సరే, వస్తా' నంటూ వెళ్ళారు.

క్రాంతికుమార్ స్విడ్జర్లాండు వెళ్ళటానికి ఆయత్త మాతున్న రోజు అరుణ వచ్చి కలిసింది. గదిలో ఒంటరిగా ప్రయాణ సన్నాహాలు చేసుకుంటుంటే లోనికి వచ్చి 'ప్రయాణ సన్నాహంలో ఉన్నట్టున్నారే, నన్ను కూడా హెల్పు చెయ్యమంటారా?' అంది నవ్వుతూ.

"ఓ తప్పకుండాను' అని "రా అరుణా! నీకోసమే వద్దామనుకుంటున్నాను. కూర్చో" అన్నాడు క్రాంతి కుమార్. అరుణ కూర్చుంది. కొంచెంసేపు ఇరువురి మధ్య మౌనం నిల్చింది. ఆ మౌనం ఎందుకనో చాలా భయం కరంగా అనిపించింది క్రాంతికుమార్‌కు ఆ మౌనాన్ని భంగ పరుస్తూ దుఃఖం, భయం, మిళితమైన స్వరంతోనూ, పెద వులపైని తెచ్చికోలు నవ్వుతోనూ అంది అరుణ, "నన్ను మర్చిపోతారు గాబోలు" అని.

ఆ మాటల్ని అరుణ హాస్యాని కన్నదో, నిజంగానే అన్నదో, లేక నిజంగానే తనకా శంక కలిగి అన్నదో క్రాంతి కుమార్ ఇదమిత్థంగా ఊహించలేకపోయాడు.

"అదేమిటి అరుణా అలా అంటావు? మానవునికి అసాధ్యమంటూ ఏదీ లేదని నే ననుకుంటూ ఉండేవాడ్ని. కాని యిప్పుడు తెలుస్తోంది, తన కిష్టులైన వారిని, హృదయానికి సన్నిహితులైన వారిని మానవుడు—ముఖ్యంగా నాబోటి వ్యక్తి—మరచి పోదామన్నా మర్చిపోలేడని."

క్రాంతికుమార్ మాటలు అరుణకు తృప్తికలిగించాయి. అందుకని మరిక మాట్లాడలేకపోయింది. అయినా, మనసులో అప్పుడే జనించి వటుడింతై, ఇంతింతై అన్నట్లు పెరిగిన కొన్ని మూగ భావాలు ఆమె కళ్ళను నీటితో కప్పివేసినై. దుఃఖం పెల్లుబికింది.

ఆమె కన్నీటికి కారణమేమిటో క్రాంతికుమార్ కి అర్థంకాలేదు. "ఏమిటి అరుణా! ఎందుకలా కన్నీరు పెట్టావు? ఏం జరిగింది? నాతో చెప్పు" అంటూ ఆమె బుజాలను తన రెండు చేతులతోనూ పట్టుకుని తనవేపు త్రిప్పుకుని కర్చీఫుతో ఆమె కన్నీటిని తుడిచాడు.

"ఇంతవరకూ ఏమీ జరగలేదు" అంది అరుణ.

"ఇక మాత్రం ఏం జరుగుతుందని?"

"మా నాన్నగారు ఇక్కడికి వచ్చారుటగా"

అవునన్నాడు. అరుణ మళ్ళీ కొంతసేపటివరకూ మాట్లాడలేదు చివరకు 'మీకిది న్యాయమేనా చెప్పండి.

మా అన్నయ్య రమను చేసుకోనన్నాడని మీరు మన వివాహానికి ఒప్పుకోలేదుటగా" దీనంగా అని, బావురుమంది.

క్రాంతికుమార్ చలించిపోయాడు. దుఃఖం; ఆశ్చర్యం రెండూ ముంచుకొచ్చినై. తానా విధంగా అన్నాడా; లేకపోతే సీతాపతిగారు ఆ విధంగా అర్థంచేసుకున్నారా?

"అరుణా! నీమాటలు చాలా బాధకలిగిస్తున్నైనాకు. నే నావిధంగా అనలేదు. ఆమాటకొస్తే రఘు నా చెల్లెల్ని చేసుకోనన్నాడని నేను నిన్ను తృణీకరించాలనే భావమే నాకు స్ఫురించలేదు. మీనాన్నగారితో నే చెప్పినదల్లా ఒక్కటే. నా చదువు పూర్తయి, నా వృత్తిని నేను చేపట్టనేగాని రమ వివాహం చేయటం పడదు. ముందు రమ వివాహం జరిపించిన తర్వాతనే నా వివాహ విషయం నేను ఆలోచించేది అన్నాను. ఇందులో నా తప్పేమైనా ఉందా?"

అరుణ జవాబు చెప్పింది. "నాన్నగారికి ఆ అర్థం స్ఫురించదేమో మరి. ఆయన అన్నయ్యతో ఆ విధంగా చెప్పాడు. అన్నయ్య అనరాని మాటలు అన్నాడు."

"ఏమని?"

"ఫారిన్ వెళ్తున్నానని మీకు గర్వం వచ్చిందని, నాకు వేరే సంబంధం చూసి పెళ్ళి చేస్తానని, ఇంకా ఏమేమో అన్నాడు."

క్రాంతికుమార్ నిట్టూర్చాడు. "ఎవరో ఏదో అనుకున్నారని, అన్నారని, అనుకుంటారని నేను నా మనసును మార్చుకునే మూర్ఖుడ్ని గాదు అరుణా."

అప్పుడే "అరుణా" అంటూ రమ లోనికి రాబోయి పడబోయింది. అరుణ గబగబా రమను పట్టుకుంది.

*　　　*　　　*

మరో సంవత్సరానికి చదువు ఐపోతుందనగా స్విడ్జర్లాండులోని క్రాంతికుమార్‌ను వెతుక్కుంటూ ఒక కవరు వచ్చింది. తన వివాహానికి ఆహ్వానాన్ని పంపుతూ అరుణ వ్రాసిన కవరది. శుభలేఖను చూసి విస్తుపోయాడు క్రాంతికుమార్. ఇలా జరుగుతుందేమోనని అనుమానం, భయం తనకు కలిగినా, ఇన్నాళ్ళుగా తనా అనుమానాన్ని భయాన్ని మనసులో నుండి తుడిచివేసుకుని సమాధానపడ్తున్నాడు. కాని జరగకూడదనుకున్నది జరుగనే జరిగింది. ఎందుకని? అరుణ ఈ వివాహానికి ఎందు కంగీకరించింది? తనమీాద నమ్మకం లేకపోవటంచేతనా? లేక ఆమె అభీష్టానికి భిన్నంగా రఘు, సీతాపతిగారు, బలవంతంగా ఈ పెళ్ళి జరుపుతున్నారా? వాళ్ళ అన్యాయానికి బలియై జీవితాంతం తీరని ఆవేదనతో, అసంతృప్తితో అరుణ బాధపడవలసిందేనా? ఇందుకు మూలకారకుడు తనేగదూ! తను ఈ చదువులకు దూర దేశాలకు రావటం వల్లనేగదూ? తనీ వివాహాన్ని ఆపలేడా?

ఈ ఆలోచనలు అతనిలో ఆవేశపూరితమైనఆవేదనను కలిగించినై. ఏ విధంగానైనా పెళ్ళి వివాహాన్ని ఆపాలనిపించింది. కాని శుభలేఖలోని తేదీ అతన్ని వెక్కిరించినట్లు వంకరలు తిరిగింది. ఈపాటికి పెళ్ళి జరిగిపోయి ఉంటుంది.

పెళ్ళి జరిగిన మూడు రోజులకు పెళ్ళి పిలుపు! నిర్వేదమైన నిర్జీవమైన చిరునవ్వు ఒకటి అతని పెదవులవరకూ వచ్చివచ్చి ఆగిపోయింది. కవరులోని ఉత్తరాన్ని బయటకు తీశాడు.

'డాక్టరు క్రాంతికుమార్ గారికి—

నే నీవిధంగా ఉత్తరం వ్రాయవలసి వస్తుందని మీరు ఇక్కడనుండి బయలుదేరిన నాడే అనుకున్నాను. కాని... మన కయిష్టమైన సంఘటనలు జరుగుతాయని మనసుకు తోచినా ఆభావాన్ని బయటికి వెలువరించము సామాన్యంగా. నా విషయంలో గూడ అంతే జరిగింది. అదీగాక అలాంటి అయిష్టమైన సంఘటనలు జరుగవని, తాత్కాలికంగానైనా, నమ్ముతూ తద్వారా మనసును సమాధానపరచుకుంటూ 'ఆశ' తో జీవించటమే మానవుల లక్ష్యం—అనే వేదాంతం బాగా తలకెక్కింది నాకు. ఈ వేదాంతం ఇవన్నీ నేనెందుకు వ్రాస్తున్నానో ఈ పాటికి ఈ కవరులో ఉన్న శుభలేఖ మీకు చెప్పే ఉంటుంది. మీరు నాతో చెప్పిన విషయాలన్నీ నేను మాఅమ్మద్వారా నాన్నగారికి చెప్పించాను. ఆయన విన్నారు. విని ఒప్పుకున్నారు. కాని మా అన్నయ్య ఒప్పుకోలేదు. భగ్గుమన్నాడు.'నాన్నా! కుమార్ ఇక్కడ చెప్పివెళ్ళినమాటనిజమే. కాని ఇప్పుడు తను ఉంటున్నది దేశంకాని దేశంలో. విదేశ చదువులకంటూ పోయి దొరసానిని వెంటబెట్టుకుని స్వదేశానికి తిరిగివచ్చిన ప్రబుద్ధు లెంతమంది లేరు? కుమార్ అలా చేస్తాడని నేననడంలేదు. కాని కీడెంచి మేలెంచమన్నారు. అదీగాక కుమార్ తిరిగి వచ్చిం తర్వాత అతడ్ని అల్లుడ్ని చేసుకోవాలనే ఆశతో ఎంతోమంది ఆడపిల్లల తండ్రులు

గాలాలు తయారుచేసుకుంటున్నారు. ఈ అవకాశాన్ని ఆసరాగా తీసుకునికట్నం ఎంతైనా పలుకవచ్చు'.అప్పుడుకుమార్‌కు అరుణమీద జాలిజనిస్తుందేకాని వెనుకటి అభిమానం, మాట గుర్తుండదు. ఎంతైనా మనం మానవ మాత్రులం. అందుకని... ఈ సంబంధం మాత్రం తప్పవదా? మధు ఇంజనీర్ గా.పని చేస్తున్నాడు. పెద్ద బంగళా, కాగు ఇంటినిండా నౌకర్లు...మధు అజమాయిషీలో మూడు మల్టీ పర్పస్ ప్రాజెక్టులు నిర్మిస్తున్నారు! కలసి వచ్చిన ఈ సంబంధాన్ని కాలదన్నుకోటం తెలివైనపనిగాదు......' అంటూ బోధ చేశాడు. ఫలితంగా శుభలేఖలు అచ్చయినాయి. మా అన్నయ్య పైకి ఆవిధంగా అన్నా, మీ విషయం బాగా తెలిసినవాడు. మీరు నన్ను అన్యాయం చేయరని ఆయనకు తెలియకపోలేదు ర మ ను మొదట్లో పెళ్ళిచేసుకుంటానని మాట యిచ్చి కూడ తర్వాత మాట నిలబెట్టుకోలేక పోయాడు. కాని మీరలా కాకుండా ఒకేమాటమీద నిలబడ్డారు. మరొకరైతే 'నా చెల్లెల్ని నీవు చేసుకోకపోతే నీ చెల్లెల్ని నేనెందుకు చేసుకుంటాను' అని అంటారు సహజంగా. మీరలా అనలేదనే మా అన్నయ్యకు బాధ. మరి తను ఓడిపోయినట్లేగదూ; తనూ మానవమాత్రుడే గదా! ఇదొక కాంప్లెక్సు. ఇలాంటి కాంప్లెక్సుకు మీ డాక్టర్లు మందు కనిపెట్టలేరు. అందుకనే డాక్టరులైన మీరు నాకిష్టం లేదు. నేను ఇంజనీరునే పెళ్ళి చేసుకుంటాను. మల్టీ పర్పస్ ప్రాజెక్టులను నిర్మించే నా కాబోయే భర్త అనన్య సామా

న్యాడు. పెద్ద ఇంజనీరు. మాకు పెద్ద బంగళా, మంచి చిన్న కారు, పెద్దహోదా, పెద్ద... మీకు అసూయగా వుందా? నాకు పిచ్చెక్కిం దనుకుంటున్నారా? గొప్పలు చెప్పుకుని డప్పు కొడ్తున్నా నంటారా? నిజమే గొప్పలే చెప్తున్నాను. నాకు పిచ్చెక్కలేదు. కాని అలా గొప్పలు చెప్పుకుంటుంటే నా కదొక విధమైన సంతృప్తి. సంతృప్తిలేని జీవితానికి సుఖముండదుగా. అందుకని ఏదో విధంగా సంతృప్తి ఎరువు తెచ్చుకోవాలి మరి... ఉంటా...

అరుణ.

క్రాంతి కుమారుకు పిచ్చెక్కినట్లయింది. కోపం, ద్వేషం, విసుగు ముంచుకొచ్చాయి. కాని అశక్తునివలె కూలబడిపోయాడు.

*　　*　　*

'జననీ జన్మభూమిశ్చ' అనుకుంటూ ఇంటికి తిరిగివచ్చిన క్రాంతికుమార్‌కి మిత్రులంతా బ్రహ్మరథం పట్టారు. అమ్మ ఆనందాశ్రువుల్ని వర్షించింది. చెల్లెలు ఉక్కిరిబిక్కిరి అయి అవిటిదవటం మూలాన పడబోయింది. చెల్లెల్ని పొదివి పట్టుకున్నాడు క్రాంతికుమారు.

రఘుకు నాగర్జునసాగర్‌లో సి. ఇ. ఉద్యోగం వచ్చి వెళ్ళిపోయాడు. అరుణ భర్తతోపాటు అనంతపూర్‌లో ఉంటోంది. అరుణ లేని ఆ వూరు వాసయోగ్యంగా అనిపించలేదతనికి. వెంటనే మకాం మార్చేసి గుంటూరులో ప్రాక్టీసు పెట్టాడు. గవర్నమెంటు హాస్పిటల్‌కు ఆనరరీ సర్జన్. అతని సలహాలేనిది మేజర్ ఆపరేషనేదీ జరగదక్కడ

ఎంతో అనుభవంతో కాని నేర్చుకోలేని ఎన్నో విషయాల్ని అనతికాలంలోనే తెలుసుకొని పదిమందిలో సెబాస్ అని పించుకున్నాడు. రమకు వివాహం చేయగలిగాడు. వాల్తేరులో లీడరుగా ఉంటున్న తన మిత్రుడు ప్రభాకర్ రమను వివాహం చేసుకున్నాడు. రమ జీవితం సాఫీగా గడచిపోతుంది. తన జీవితం కూడ సాఫీగానే సాగిపోతోంది. అయితే ఒక్కటే లోటు. అప్పుడప్పుడు రమ మనసులో మెదిలి ఆవేదనల్ని కల్గిస్తోంది.

*　　　*　　　*

తెల్లవారుతూనే అరుణవచ్చింది. ఆమెతోపాటు ఆమె ఎడపిల్ల, చంటిపిల్లవాడు, రఘు, సీతాపతిగారు వచ్చారు. ముందుగానే ఖాళీ చేయించిన ముందు గదులు రెండూ వారికి ఏర్పాటు చేశాడు క్రాంతికుమార్.

రఘు బాగా చిక్కి శల్యమైపోయాడు. బాగా పెరిగిన గడ్డం, లోతుకు పీక్కుపోయిన కళ్లు, అస్థిపంజరంలా తయారైన శరీరం—క్రాంతికుమార్‌కు జాలివేసింది.

క్రాంతికుమార్‌ను చూడటంతోనే రఘు కళ్ళల్లో నీరు నిల్చింది. కన్నీటిని కన్పడనీయకుండా చేసే ప్రయత్నంలో రఘు తలవంచుకున్నాడు ప్రక్కనే కుర్చీలో కూర్చున్న సీతాపతిగారు కళ్లొత్తుకున్నారు.

"హల్లో రఘూ! ఏలాడు యు నూ?" క్రాంతికుమార్ పలుకరించాడు. రఘు తల పైకెత్తి చూశాడు. కళా కాంతులులేక ఎండిన మ్రోడులా కనిపించాడతను క్రాంతికుమార్‌కు. 'ఎలా వుంది మీకు' మళ్లీ అడిగాడు.

రఘు జవాబు చెప్పలేదు. సీతాపతిగారు చెప్పటం మొదలెట్టారు. "ఏమిటోయ్ కుమార్! వాడిజీవితం పూర్తిగా దుఃఖభాజనం కావాలని రాసిపెట్టి వుందిగాబోలు. లేకపోతే ఏవిఁటి చెప్పు. ఈ వయసులో రావలసిన జబ్బేనా ఇది? యమబాధపడుతున్నాడు. రాత్రిళ్ళు నిద్రవుండదు. పెద్ద వయసులో కొడుకును, మనమల్ని చూస్తూ కృష్ణా రామా అనుకుంటూ కాలం గడపవలసిన వయసులో కొడుకు దుర్గతిని చూస్తూ క్రుళ్ళి క్రుళ్ళి పోవలసినస్థితి రావటం నిజంగా నా దురదృష్టమే!"

"అలా అనకండి. బేంబేలు పడకూడదు మనం వచ్చే కష్టాల్ని చిరునవ్వుతో ఎదుర్కొంటేనే జీవితం సుఖమయమవుతుంది. రఘుకు ఏం ఫర్వాలేదు. అతని వ్యాధి నయం చేసే పూచీ నాది. ఈ పూటే హాస్పిటల్లో చేర్పిద్దాం' అన్నాడు క్రాంతికుమార్. లోపల్నుండి అప్పుడే వచ్చారు అరుణ, అమ్మ. "అమ్మా నాకు స్నానానికి నీళ్ళు తోడు" అని చెప్పి తన గదిలోకి వెళ్ళిపోయాడు క్రాంతికుమార్.

రఘును చూస్తుంటే క్రాంతికుమార్ కెందుకో భయం వేసింది. రఘు ముఖంలో విషాదచ్ఛాయలు కన్పించటం సహజమే' కాని వాటితోపాటు అతని పెదవులపైన, కనురెప్పలక్రింద నీలినీడలు నాట్యమాడుతున్నై. నీలినీడలంటే తనకు భయం తన అనుభవంలో బ్లూయిష్‌నెస్ కనిపించిన కేసుల్లో సక్సెస్ అయినవి చాలా కొద్ది. 'ఛీ, ఛీ. ఏవిఁటి ఈ ఆలోచనలు. రోగిని యింతవరకు పరీక్ష చేయలేదు, లోని ఆర్గన్స్‌ను ఎక్స్‌రే తీయాలి. ఏదీ లేకుండానే ఏవిఁటి ఈ

పాడు ఆలోచనలు. కంక్లూషన్నానా?' అనుకుని బుజాన టవలు వేసుకుని స్నానానికి బయలుదేరాడు.

స్నానాలగదిలో బాల్చీతో నీళ్ళు, సబ్బుపెట్టి వస్తోంది అరుణ. క్రాంతికుమారు ఆశ్చర్యంగా చూశాడు అరుణ పుట్టింటిలో గారాబంగా పెరిగింది. మెట్టినింటిలో పిసమెత్తు పనిచేయటానికి కూడా నౌకర్లు! "నీ కెందుకు అరుణా ఈ శ్రమంతా" అన్నాడు.

"ఇందులో శ్రమేమీ లేదులెండి. మీ అమ్మగారికి సాయం చేస్తున్నాను. అంతే" అని వంటగదిలోకి వెళ్ళి పోయింది.

క్రాంతికుమార్‌కు స్నానంచేస్తున్నంతసేపూ ఏవేవో ఆలోచనలు ముసురుకున్నై. వెనుకటి రోజుల్లో అరుణ, తను సన్నిహితులుగా ఉన్నప్పుడు ఎలా ఉండేదో, ఎలా మాట్లా డేదో ఇప్పుడూ అలాగే వుంది, మాట్లాడుతోంది. కాని తను? అరుణ మరొకర్ని వివాహం చేసుకున్నప్పటినుంచి అరుణను గురించి తను ఊహించుకున్న స్వప్నాల్ని మరచి పోజొచ్చాడు. ఇక జీవితంలో అరుణను చూడటం, ఆ అరు ణతో మాట్లాడటం పడదనుకున్నాడు. కాని అరుణ తన ఇంటికి వచ్చింది. తనకు అర్ధాంగిగా తన ఇంటికి రావలసిన అరుణ అతిథిగా, తన వృత్తిరీత్యా తనతో అవసరం వుండి వచ్చింది - అవును అరుణ ప్రోద్బలంతోనే సీతాపతిగారు రఘును ఇక్కడికి తీసుకు వచ్చింది_అరుణతో తన వివాహం జరుగలేదే అని తానెంతగా దిగులుచెందాడో అరుణ అంత నిర్లిప్తంగా ఉందిప్పుడు. అసలు అలాంటిదేమీ జరుగనట్టే

మెదులుతోంది. కాని తను మాత్రం బెరుగ్గావుంటూ తన ప్రతి కదలికలోనూ, పలుకులోను తన దిగులుని ద్యోతకం చేస్తున్నాడు. బహుశా స్త్రీకీ పురుషునికిగల భేదాల్లో ఇదొక టేమో అనుకున్నాడు.

క్రాంతికుమార్ స్నానంచేసివచ్చేసరికి అరుణ టిఫిన్, కాఫీ సిద్ధంచేసింది. సీతాపతిగారు, క్రాంతికుమార్ కలిసి టిఫిన్ కాఫీ పూర్తిచేశారు. తర్వాత క్రాంతికుమార్ "అంబు లెన్సును పంపుతాను రఘును తీసుకురండి" ని చెప్ప హాస్పి టలుకు వెళ్లాడు.

హాస్పిటల్లో రఘును పరీక్షచేయటానికి కావలసిన ఏర్పాట్లన్నీ చేయించాడు క్రాంతికుమారు. అంబులెన్సులో అరుణ, సీతాపతిగారు దిగి రఘును దింపి లోనికి తీసుకు వచ్చారు మెల్లగా. ఎగ్జామినేషన్ రూంలో ఎత్తయిన బల్ల మీద రఘును పడుకోబెట్టారు. అప్పటివరకు అక్కడే వున్న నర్సు శారద, క్రాంతికుమారు ఏదో పని పురమాయించగా లోపలికి వెళ్ళింది. రఘు క్రాంతికుమారు యిద్దరే ఉన్నారు ఆ గదిలో, 'కుమార్! నాకోసరం అనవసరంగా శ్రమతీసు కుంటున్నావేమో' అన్నాడు రఘు.

పరీక్షార్థం రక్తపు బొట్టును తీసుకోబోతున్న క్రాంతి కుమారు అలాగే ఆగిపోయాడు. 'మిష్టర్ మీా రనవసరంగా భయపడుతున్నారు. యు.విల్ బి ఆల్ రైట్ సూన్' అన్నాడు నవ్వుతూ.

ఆ నువ్వు ఆ మాటలు డాక్టర్లకు క్రొత్తకాదనే విష

యం రఘుకు తెలియకపోలేదు. అతని పెదాలపై వెలుగు లేని చిరునవ్వు అలా వచ్చి మాయమైంది.

ఇంతలో మరొక నర్సు అక్కడికి వచ్చింది. ఆమె చేతుల్లో ఏవో పరికరాలున్నవి. క్రాంతికుమారు ఆమె వేపు ఒక క్షణం చూసి "నీ వొచ్చావేం, శారద ఏమైంది?" అని అడిగాడు.

ఇంతలో మరొక నర్సు అక్కడికి వచ్చింది.

"అవసరమైన పనివుండి ఇంటికి వెళ్తున్నానని వెళ్ళి పోయింది; మీతో చెప్పమంది."

ఆ జవాబును విన్న డాక్టరు క్రాంతికుమార్‌కు కోపం వచ్చింది. ఈ శారద ఎప్పుడూ ఇంతే. తరచుగా మనస్సు బాగోలేదనో, యింటివద్ద పనివుందనో వెళ్తూవుంటుంది. ఆమె ఉంటే తనకు ఎంతో తేలిక. ఇతర నర్సుల మోస్తరుగా కాకుండా తెలివిగా ఎన్నో పన్లు సర్దుకుపోతూ, తనకు రిలీఫ్ యిస్తుంది.

రఘుకు కేన్సరు బాగాముదిరిందని తెలుసుకున్నాడు. పైగా ఫాయిజనస్. కేన్సరుకు సంబంధించిన విష పదార్థాలు రక్తంలో కలుస్తున్నవి. కేసు పూర్తి స్వరూపాన్ని సమగ్రంగా తెలుసుకున్న తర్వాతనే 'ప్రొగ్రసి ఈజ్ వెరీ గ్రిమ్, అనుకున్నాడు. కాని పైకి ఏ భావాన్నీ వెలిబుచ్చ లేదు. ఒక వార్డులో ఒక బెడ్ కేటాయించాడు రఘుకి...

ఆ రాత్రి క్రాంతికుమారుకు నిద్రపట్టలేదు. రఘు విషయం పదే పదే గుర్తుకు వస్తోంది. 'పాపం చాల దీనావస్థ అతనిది. ఒకవేళ రమను వివాహంచేసుకుని ఉంటే?'

క్రాంతికుమార్ ఇక ఆలోచించలేకపోయాడు. 'చూస్తూ చూస్తూ జీవితాన్ని దుఃఖభాజనం చేసుకోగలమా' అన్నాడు రఘు. అంటే 'నీ చెల్లెలు కుంటది. నే నెలా పెళ్ళిచేసుకునేది' అనేగా. కాని కుంటికి బదులు కురూపి ఎదురైంది, అతని జీవితంలో. సాయంత్రం అరుణ చెప్పింది... పెద్దకట్నం తీసుకుని అందమైన అమ్మాయినే రఘు పెళ్ళిచేసుకున్నాట్ట. కాని సంవత్సరం తిరక్కుండానే ఆ అమ్మాయికి మశూచికం వచ్చి శరీరమంతా ముఖమంతా గుంటలుపడి వికారంగా తయారైంద. రఘు అసహ్యించుకున్నాడు. 'నీతో కాపురం చేయలేను. నీవు రాగానే మా అమ్మ చచ్చిపోయింది. ఇప్పుడు నీవు కురూపివైనావు. కొన్నాళ్ళకి నేనేమాతానో. నీ ముఖం నేను చూడలేను వెళ్లిపో' అన్నాడుట. సీతాపతిగారు, అరుణ ఎంతో నచ్చచెప్పి, ప్రయత్నించి విఫలులైనారుట. పాపం ఆ ఇల్లాలు ఎంతగా క్రుంగి కృశించిపోతోందో.

భార్య పుట్టింటికి వెళ్ళిన తర్వాత రఘుకి ఉద్యోగం ఊడింది, కంట్రాక్టర్లతో లాలూచీ పడటంమూలంగా. అప్పటినుంచి ఇష్టమొచ్చినట్లు తిరిగాడు వేళకు తిండీ నిద్ర లేక మనిషి సగమై ఇంటికి చేరాడు. అలా తిరగటం వల్లనే ఈ జబ్బు వచ్చింది, అన్నారుట ఎవరో.

ముందు గదిలో అరుణ పసిపిల్లవాడు ఉండి ఉండి ఏడుస్తున్నాడు. వాడ్ని సముదాయిస్తున్న అరుణ గొంతు సన్నగా విన్పిస్తోంది. కొంచెంసేపటికి వాడు నిద్రపోయినట్లున్నాడు, నిశ్శబ్దంగా వుంది. అంతలోనే కలవరించిందల్లే

వుంది. ఏడపిల్ల ఏడవటం మొదలెట్టింది. ఆ ఏడుపులోనే ఏదో అంటోంది క్రాంతికుమార్‌కు విసుగుపుట్టింది. నిద్ర లేకుండా ఎంతసేపని పడుకోవటం? ఫ్యాను, లైటు తీసేసి తలుపు తీసుకుని వరండాలో కొచ్చాడు. అరుణ కూతుర్ని మాటలు చెప్పి మరపించాలని చూస్తోంది. ఆ అమ్మాయి వుండి వుండి 'కాంతి కాంతి' అంటోంది. అలా ఎందు కంటోందో, దాని అర్థమేమిటో అతనికి అవగాహన కాలేదు. అరుణను పిల్చి కనుక్కుందా మనిపించింది. అంత లోనే ఈ టైములో పిలిస్తే అరుణ ఏమనుకుంటుందో ననే భయంకూడా వేసింది. మళ్ళీ ఆ అమ్మాయి ఏడుస్తూ 'కాంతి కాంతి' అంది. ధైర్యంచేసి క్రాంతికుమార్ తలుపు వద్దకు పోయి 'అరుణా' అని పిల్చాడు.

అరుణ తలుపు తీసింది. "ఎందుకు పాప ఏడుస్తోంది" అని అడిగాడు. "ఏమీలేదు కలత నిద్ర" అంది అరుణ. పాప ఏడ్పు చాలించింది.

"కాంతి అంటుందేమిటి"

అరుణ నవ్వింది. "వాళ్ళన్నయ్యకోసం కలవరిస్తోంది. మా పెద్దవాడిపేరు—క్రాంతికుమార్"

క్రాంతికుమార్ ఇక అక్కడఉండలేక తిరిగివచ్చాడు. తలుపులు గడియ వేసుకుని గదిలో పడుకున్నాడు. పైన సీలింగు ఫాను గిర్రున తిరుగుతోంది. అతని మస్తిష్కంలో అనేక విషయాలు సుళ్ళు తిరుగుతున్నై. అరుణ గురించి తను పొరబడ్డాడు. తనను, తన తోడి స్నేహాన్ని ఆమె

మరచిపోయి సుఖంగా కాపురం చేస్తోందని భావించాడు. కాని అరుణ మరువలేదు. ఆమె కుమారునికి తన పేరు పెట్టటంలోనే ఈ విషయం స్పష్టమౌతోంది. కాని ఇప్పుడు ఈ క్షణంలో అరుణ మనస్సులో ఈ క్రాంతికుమార్‌ను గురించి ఎలాంటి ఆలోచన లున్నవో తెలుసుకోవా లనిపించింది.

క్రాంతికుమార్ గట్టిగా కళ్ళు మూసుకున్నాడు. కళ్ళతోపాటు తలపులతలుపుల్ని గూడ మూసుకుని నిద్ర పోవాలని. లేకపోతే మనసు పిచ్చి పిచ్చి కోర్కెల్ని కోరుతుంది.

కొన్ని నెలలక్రితం ఇలాగేజరిగింది. తను ఒక వ్యక్తిని గురించి ఆలోచించుకుంటూ కలలు కంటున్నాడు. ఆ క్షణంలో అదే వ్యక్తి అక్కడికి రావటం తటస్థించింది. కల యథార్థం కాబోయింది. కాని రవ్వంతలో తప్పిపోయి ఆ వ్యక్తి మాటలచే తన కనులు తెరిపి పడటం జరిగింది...

తలుపు దబ దబ బాదుతున్న చప్పుడుకు వూహల్లో నుండి తేరుకుని లేచి తలుపు తీశాడు క్రాంతికుమార్. ఎదు రుగా అరుణ, క్రాంతికుమార్ విస్తుపోయాడు. ఏమిటిది? అరుణ ఎందుకు ఇలా వచ్చింది.? అర్ధరాత్రి, ఏకాంతంగా వున్న స్త్రీ పురుషులు ... వెనుకటి అనుభవానికే సిగ్గుపడ్డ తనకు ఇప్పుడీ పరీక్ష ఏమిటి భగవాన్ !

"ఏమిటలా నిల్చుండిపోయారు? నిద్రరావటంలేదా?" అరుణ అడిగింది.

"ఊహుం"

"అవును మరి, ఎలా వస్తుంది" అరుణ నవ్వింది.

క్రాంతికుమార్ మాట్లాడకుండా నేల చూపులు చూస్తున్నాడు. అరుణ అక్కడ ఉన్న ఒక కుర్చీమీద కూర్చుంది. క్రాంతికుమార్ బిక్కు బిక్కుమంటూ చూశాడు ఇక్కడ బైఠాయిస్తుందేమిటా అని.

"ఏమిటలా భయం భయంగా చూస్తారు? మిమ్మల్నేమైనా మింగుతా ననుకున్నారా? అయినా మీకిలాంటి భయం పోవాలంటే వెంటనే మీ అమ్మగారికి ఒక కోడల్ని చూడాలి." అన్నది అరుణ.

క్రాంతికుమార్‌కు నవ్వు వచ్చింది. అరుణకు చిన్నప్పటి పరిహాసధోరణి పోయింది కాదు అనుకుని 'ఏమిటి అరుణా నీ పరిహాసం' అన్నాడు.

"పరిహాసమా! పెళ్ళి చేసుకోమని చెప్పటం పరిహాసమా" అంది.

"కాదనుకో. అయినా ఆ విషయాలన్నీ యిప్పుడెందుకు?" అన్నాడు ఎటో చూస్తూ.

"అవసరం వచ్చింది గనుకనే. మీరు శారదను పెళ్ళి చేసుకోవా లనుకో లేదూ?" అని సూటిగా ప్రశ్నించింది.

క్రాంతికుమార్ అప్రతిభుడైనాడు. తన నేరం బట్టబయలైన నేరస్తునిలా అరుణవేపు చూశాడు. ఆ విషయం ఈమె కెలా తెలిసింది? శారద చెప్పిందా? శారద చెప్పడానికి అవకాశంలేదే. అరుణ హాస్పిటలుకు వచ్చిన తక్షణమే శారద ఇంటికి వెళ్ళింది. మూడురోజులైనా మళ్లీ రాలేదు కూడా. 'నీ కెలా తెలుసు? అన్నాడు.

"యిలాంటి విషయాలు ఆడవాళ్ళకు మరొకరు చెప్పక్కర్లేదు. ఇట్టే కనిపెట్టేస్తాం" అంది అరుణ గర్వంగా.

నిజమేమో ననుకున్నాడు క్రాంతికుమార్ !

"నిజమేనా ?" అంది.

"నిజమే"

"మరి ఎందుకు చేసుకోలేదూ?"

"ఆమె కిష్టం లేకపోయింది."

"ఎందుకనో తెలుసుకున్నారా?"

"చెప్పలేదు. బహుశా నేను తొందరపడి మొరటుగా ప్రవర్తించానేమో ననిపిస్తోంది. ఒకరోజు రాత్రి పది గంటల సమయం. నేను వరండాలో పడక్కుర్చీలో పండుకుని ఆలోచిస్తున్నాను. ఎవర్ని గురించో తెలుసా" అన్నాడు.

"నా గురించా" అరుణ నవ్వింది.

క్రాంతికుమార్ నవ్వుతూ "కాదు. శారదగురించి. శారద నా మనసులో చోటు చేసుకుంది. వృత్తిరీత్యా ఆమె నా వద్దనే ఉంటున్నా, ధర్మరీత్యా ఆమెని నాదాన్నిగా చేసుకోవా లనుకున్నాను. అలా ఆలోచిస్తూ పడుకుని ఉంటే శారద వచ్చింది. తను అర్జంటుగా ఏదో ఊరు వెళ్తున్నానని చెప్పటానికి, నా పర్సనల్ రూం తాళంచెవులు ఇచ్చి వెళ్లటానికీ. నా మనసులోని ఊహాలు, కోర్కెలు ఆమెకు చెప్పి ఆమె ఆమోదాన్ని పొందుదా మనిపించింది. కాని, సంభాషణ ఎలా మొదలెట్టాలో తెలియలేదు. తాళంచెవులను అందించిందిశారద. వాటిని నేను తీసుకో

కుండానే—ఇప్పుడు నీ వుంటున్నావే—ఆగదిలోని టేబులు పైన పెట్టమని చెప్పాను. శారద గదిలోకి వెళ్ళి వాటిని అక్కడ పెట్టుంటే నేను కూడ ఆ గదిలోకి వెళ్ళి 'శారదా' అని పిల్చాను. శారద భయపడింది. ఒక మూలకు ఒదిగి నిల్చుని 'ఏమిటి డాక్టర్?' అంది.

"శారదా! నీవు చాల తెలివైన దానివి. నే నెంతో మంది నర్సుల్ని చూశాను. కాని, అందరిలా కాకుండా ఏపనినైనా సూక్ష్మగ్రాహివై చేసుకుపోతూ నా మెప్పుకు పాత్రురాలివైనావు. అందుకనే నీకు ప్రొమోషను ఇద్దామనుకున్నాను" అన్నాను. "ఈ ఉద్యోగంలో ఇంతకంటే ప్రమోషను ఏముంది?" అంది శారద. "ఈ ఉద్యోగంలో కాదు శారదా! నిన్ను నా అర్ధాంగిగా చేసుకుంటాను" అన్నాను ఒక అడుగు ముందుకు వేస్తూ.

'డాక్టర్' అంటూ గర్జించింది శారద. "మీ రింకా మంచివారని అపోహపడ్డాను. పెద్ద మనుషులని మోసపోయాను. మీ కిలాంటి బుద్ధి పుడుతుందని నే ననుకోలేదు. ఒంటరి ఆడది కనుపిస్తే వెర్రి వెర్రి వేషాలు వేసే మీ జాతికి ఒక నమస్కారం. నాకీ ఉద్యోగమే వద్దు!" అంటూ వెళ్ళిపోయింది. అప్పటికిగానీ నే నెంత తొందర పడిందీ తెలుసుకోలేకపోయాను. క్రాంతికుమార్‌గా కాకుండా ఒక డాక్టరుగా రత్నంలాంటి నర్సును పోగొట్టుకుంటున్నానని అర్థమైంది. శారదను బ్రతిమిలాడాను. మరెప్పుడూ అలా ప్రవర్తించనని మాట యిచ్చాను... ఇప్పటికీ శారద అంటే ఒక విధమైన అభిమానం. ఆమె ఉంటే హాస్పిటల్లో నాకు

సగం పని తగ్గుతుంది. అంత తెలివిగలది ఆమె" క్రాంతి కుమార్ చెప్పడం ముగించాడు. అరుణ నిట్టూర్చింది.

కొంతసేపటికి ముఖంమీద నవ్వు తెచ్చి పెట్టు కుంటూ "ఒంటరిగా ఆడది మీ ఇంటికి వస్తే మీరు చేసే మర్యాద ఇదే నన్నమాట" అంది.

అరుణవేపు ఒకసారి చూచి తల వంచుకున్నాడు క్రాంతికుమార్. అరుణ అలా ఎందు కన్నదో అతనికి అంతుబట్టలేదు. సిగ్గుతో కుంచించుకపోయాడు!

అరుణ లేచింది. తలుపుదాకా వెళ్ళి మళ్ళీ వెనక్కు తిరిగి "చూశారా వచ్చిన పని మర్చిపోయి ఏవేవో మాట్లాడి వెళ్తున్నాను? ... శ్రమ అనుకోకుండా నాకో చిన్న సహాయం చేస్తారూ, నాతోపాటు కొంచెం పోస్టాఫీసుదాకా వస్తారా?" అంది.

"ఇప్పుడా? అర్ధరాత్రి ... ఎందుకు?" ఆశ్చర్యంగా ప్రశ్నించాడు.

"అవును. ఇప్పుడే అర్జంటుగా మావారితో ట్రంక్ ఫోన్‌లో మాట్లాడాలి. వారు ఇంటిదగ్గర ఉండేది ఈ సమయంలోనే" అంది.

క్రాంతికుమార్ అమ్మను లేపి తాము పోస్టాఫీసుకు వెళ్తున్నట్లు చెప్పి పాపను, పసివాడ్ని కనిపెట్టి ఉండమని అరుణతో బయటకు నడిచాడు.

అనంతపూర్‌కు లైన్ దొరకటం ఆలశ్యమైంది. రాత్రి పూట అరచార్జియే గదా అని ఎక్కువమంది ట్రంక్ ఫోన్ చేయడానికి రాత్రిపూట వస్తూంటారు. అందువల్ల మూడిం

టికి గాని లైను దొరకలేదు. అరుణ ట్రంక్‌ఫోన్‌లో మాట్లాడింది. ఆ మూడు నిమిషాల్లో ఎన్నో విషయాలు మాట్లాడింది. చివరకు పాప దాని అన్నయ్యకోసం బెంగ పెట్టుకుందని వెంటనే క్రాంతిని తీసుకుని బయలుదేరమని చెప్పింది. భర్తనుండి వస్తాననే సమాధానం వచ్చినట్లుంది. అరుణ ముఖం వికసించటం క్రాంతికుమార్ గమనించాడు.

వెన్నెల, మంచు ఒకదాని కొకటి పోటీలుపడి కురుస్తున్నై. వెన్నెల అరుణమీద పడి ఆమె సోయగాన్ని తనివితీర త్రాగుతోంది. వెన్నెలతోపాటు చల్లగా ఉన్న మంచు వింతవాసనల్ని కల్గిస్తూ మత్తెక్కిస్తోంది. క్రాంతికుమార్‌లో ఏవేవో భావాలు చెలరేగాయి. ముందు నడుస్తున్న అరుణ భుజంపై చేయివేసి ఆపి "అరుణా నిన్నొక్క విషయం అడుగుతాను నిజం చెప్తావా?" అన్నాడు క్రాంతికుమార్.

"ఏమిటది" అంది తన భుజంమీద అతని చెయ్యిని తీసివేస్తూ.

"నిన్ను వివాహం చేసుకోలేక పోయినందుకు నాకిప్పుడెంతో విచారంగా ఉంది. ఫారిన్ వెళ్ళేముందు మీ నాన్న కోరినట్లు నిన్ను పెళ్ళిచేసుకుని మరీవెళ్తే నే బావుండేదేమో, నావల్ల నీ జీవితం కూడ అనుకోని మలుపు తిరిగింది. నీవేం సుఖపడుతున్నావో!" అన్నాడు.

అరుణ కొద్ది క్షణాలు అతని కళ్ళల్లోకి చూసి నిద్ర మేల్కోటంవల్ల ఫారిన్ రిటర్న్‌డ్ డాక్టరుగారికి కొంచెం పైత్యం చేసినట్లుందే. లేకపోతే నేను సుఖపడకపోవట మేమిటి? నాకేం లోటని?" అని గొల్లున నవ్వింది.

క్రాంతికుమారు చిన్నబుచ్చుకుని ముందు నడుస్తున్న అరుణతోపాటు నడక సాగించాడు. ఆడవాళ్ళ మనస్తత్వం మీద బ్రహ్మాండమైన థీసిస్ రాసిన ఒకానొక వ్యక్తి చివరకి, ఒక చిన్న విషయాన్ని అర్థంచేసుకోలేక ఆడవారి మనసు అగాథం అని, వారిని గురించి తనకేమీ తెలీదని ఒప్పుకున్నాడుట ఒక కథలో. ఆ కథలో ఎంతో సహజత్వం ఉందని ఇప్పుడనిపించింది క్రాంతికుమార్‌కు.

తెల్లవారిందో లేదో, ఏదో గోల విన్పించి మెళుకువ వచ్చింది క్రాంతికుమారుకు. బద్ధకంగా లేచి కూర్చున్నాడు. ఎన్నో రోజులనుండి నిద్రలేనట్లు, కళ్ళు మెర మెర లాడుతున్నై. తల బరువుగా ఉంది. మెల్లగా లేచి గది బయటకు వచ్చాడు. అరుణ ఏడ్పు వినవస్తోంది. అప్పుడప్పుడూ సీతాపతిగారి గొంతుకూడ విన్పిస్తోంది. కంగారుగా వరండా లోకి వచ్చాడు క్రాంతికుమారు.

"రఘు కన్పించటం లేదుట్రా" అంది అమ్మ కళ్లు ఒత్తుకుంటూ,

"కన్పించకపోవటమేమిటి? ఎక్కడికి వెళ్తాడు? ఎందుకు మీరంతా ఏడ్వటం?" కొంచెం కఠినంగానే అన్నాడు క్రాంతికుమార్. వాళ్ళంతా అనవసరంగా గలభా చేస్తున్నారేమోనని.

సీతాపతిగారు ఒక ఉత్తరం అందించాడు. క్రాంతికుమార్ గబగబా చదవటం మొదలెట్టాడు.

'మిష్టర్ కుమార్! నేనీవిధంగా అంతర్ధానం కావటం

మీకు ఆశ్చర్యాన్నే కల్గించవచ్చు. కాని నాకు తెలుసు, నే నిక్కడ ఉండటం నిష్ప్రయోజనమని. మీరు ఎంతగా దాచాలనుకున్నా నన్ను గురించిన మీ కలవరాన్ని నే గమనించక పోలేదు. నేను ముందుగనే నాజబ్బు నయం కాదని. మీరు పడే శ్రమ అంతా వృథా అని. ఆ సంగతి మీకూ తెలుసు. తెలిసికూడా నాకు తెలపకపోవటంలో మీ తప్పు లేదు. డాక్టరుగా అది మీవిధి. కాని మృత్యువు నాకు అతి సమీపంలో ఉందని తెలుసుకున్న నేను హాస్పిటల్లోని బెడ్‌కు అంటిపెట్టుకొని ఉండలేకపోయాను. కారణం నేను చనిపోయే ముందు చేయవలసిన ముఖ్యమైన పనులు రెండు ఉన్నై. ఒకటి మిమ్మల్ని క్షమాపణ కోరటం. ముఖాముఖిగా మిమ్మల్ని క్షమాపణ కోరే ధైర్యం లేకపోయింది నాకు. ఎలా ఉంటుంది మరి? నావల్ల మీకుటుంబంలోని వ్యక్తులు తీరని నష్టాన్నే పొందారు. రమను వివాహం చేసుకోమని నన్ను మీరు అడిగినప్పుడు నా సమాధానం మీకు ఎంతో బాధను కల్గించిందని నాకు తెలుసు. కాని నాలోని ఏదో దుష్టశక్తి నానుండి ఆ సమాధానం చెప్పించింది. అంతేగాకుండా నిన్నే చేసుకోవాలనుకున్న అరుణకు మరో సంబంధం మాట్లాడాను. ప్రమాద వశాత్తు రమకు కల్గిన ఆ అవిటిదనం చూచి, నా మనస్సుని మార్చుకుని మీ ముగ్గురి ఆశాసౌధాల్ని ఎలాంమట్టిపాలుచేశానో అంతకంటే ఎక్కువ అందవిహీనత నా జీవితంలో ఎదురైంది నాకు. కాని అప్పటికీ తెలియలేదు అది నాకు శిక్ష అని. మశూచికంతో నా భార్య రూపు మారిపోయి అంద విహీనంగా తయారుకావటంతో ఆమెను తిరస్కరించి పుట్టింటికి బలవంతంగా వెడల

గొట్టాను. ఇంతకంటే క్రూరమైన, దారుణమైన విషయం ఉంటుందా? ఇంత ఘోరం చేసిన నాకు నిష్కృతి ఉందా? నన్ను క్షమించమని నా భార్యను కోరే హక్కు ఉందా నాకు? లేదు. నేనంతటి అదృష్టానికి తగను. కాని ఆమె క్షమా మూర్తి. నన్ను క్షమిస్తుంది. నా నుండి ఏ సుఖాన్నీ పొందలేక పోయినా నా యీ చివరి కోర్కెను తీర్చి నాకు శాశ్వత సుఖాన్ని, సంతృప్తిని కలిగించగలదు. అందుకే వెళ్తున్నాను. నాన్నకు, మీ అందరకు నా కడసారి నమస్కారం

—అభాగ్యుడు రఘు."

క్రాంతికుమార్ కళ్ళనుండి రెండు కన్నీటి బొట్లు టప టప రాలాయి. ఏమీ మాట్లాడలేక అచేతనుడై నిల్చుండిపోయిన అతనికి అరుణ మాటలు ఆశ్చర్యాన్ని కలిగించాయి.

"ఇంత జరిగిం తర్వాత ఇంకా వీడ్ని క్షమించడానికి ఆవిడ అక్కడుంటుందనే వీడి భ్రమ."

"ఏమిటమ్మా అరుణా నీవనేది? మీ వదిన పుట్టింటిలో ఉండటం లేదా ఇప్పుడు?" అన్నారు సీతాపతిగారు ఆశ్చర్యంగా.

"లేదు నాన్నా, ఆవిడ ఈఊళ్ళోనే ఉంది."

"ఈఊళ్ళోనా!?" క్రాంతికుమార్ ప్రశ్నించాడు. సీతాపతిగారు కళ్ళు పెద్దవి చేశారు.

"అవును ఈ ఊళ్ళోనే. మిమ్మల్ని చూడగానే ఇంటి దగ్గర ఏదో పని ఉందని వెళ్ళి, మళ్లీ తిరిగి రాని మీశారద, మా వదినె" అంది అరుణ క్రాంతికుమార్ వైపు చూస్తూ.

వరండానిండా ఆశ్చర్యం ఆవరించింది. * * *